

TA'LIM TIZIMIDA PEDAGOGIKA PSIXOLOGIYANING O'RNI

Sodiqova Gulnora Ergashaliyevna**To'raqo'rg'on tuman 1-son politexnikumi direktori**

MAVZUNING DOLZARBLIGI: Ta'lim jarayonining samaradorligi bevosita o'quvchi yoki talabaning shaxsiy xususiyatlarini, uning ehtiyojlari va rivojlanish qonuniyatlarini hisobga olishga bog'liq. Pedagogika va psixologiya fanlarining integratsiyasi (pedagogik psixologiya) ta'lim-tarbiya jarayonini ilmiy asosda tashkil etish, o'quvchilarning psixologik rivojlanishini qo'llab-quvvatlash, ularning o'quv motivatsiyasini oshirish va muammoli xatti-harakatlarning oldini olish uchun zarurdir. Ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan har qanday islohotda o'qituvchilarning pedagogik-psixologik malakalarini kuchaytirish ustuvor vazifa bo'lib qolmoqda, bu esa mavzuning dolzarbligini belgilaydi.

MAVZUNING MAQSADI: Ta'lim tizimida pedagogik psixologiyaning tutgan o'rni, uning vazifalari, ta'lim-tarbiya jarayonidagi asosiy funksiyalari va zamonaviy ta'limdagi innovatsion yondashuvlarni asoslashdagi ahamiyatini tahlil qilish.

ASOSIY QISM

1. Pedagogik psixologiyaning predmeti va vazifalari: O'qitish va tarbiyalash jarayonining psixologik qonuniyatlarini o'rganish, o'quv faoliyatini tashkil etish prinsiplari.

2. O'qituvchi faoliyatida pedagogik psixologiyaning o'rni:

- O'quvchining yosh va individual psixologik xususiyatlarini bilish.
- Ta'lim motivatsiyasini shakllantirish usullari.
- Pedagogik muloqot va nizolarni hal qilish psixologiyasi.
- O'quv jarayonini samarali tashkil etish (didaktik psixologiya).

3. Ta'lim jarayonini insonparvarlashtirishda psixologiyaning roli: Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, psixologik xavfsizlik muhitini yaratish, ta'limdagi inklyuzivlikni ta'minlash.

4. Zamonaviy ta'lim texnologiyalarida pedagogik psixologik yondashuv: Masofaviy ta'limda motivatsiya va nazorat, raqamli resurslarni psixologik-pedagogik ekspertizasi.

MUHOKAMA

Pedagogik psixologiyaning ta'lim tizimidagi o'rnini mustahkamlash ko'p qirrali muhokamalarni talab qiladi. Asosiy muhokama nuqtasi – bu o'qituvchilarning psixologik tayyorgarligi va ta'lim jarayonida psixolog xizmatining samaradorligini oshirishdir.

O'qituvchining psixologik kompetentligi: Ta'lim muassasalarida o'qituvchilarning "Pedagogik psixologiya" fanini o'zlashtirish darajasini oshirish. Muhokama: darsliklar, metodik qo'llanmalar va qayta tayyorlash kurslarining amaliy ehtiyojlarga qanchalik mosligi. O'qituvchi o'quvchining shaxsiyatini rivojlantirishda nafaqat bilim beruvchi, balki shaxsiy murabbiy (kovch) sifatida ham qanday rol o'ynashi kerak?

Ta'limdagi psixologik xizmatning amaliy ahamiyati: Maktab va OTMlarda faoliyat yuritayotgan psixologlarning faoliyatini nazariy maslahat berishdan amaliy yordam ko'rsatishga yo'naltirishni muhokama qilish. Masalan, bulling, stress, o'quvga bo'lgan motivatsiyaning pasayishi kabi dolzarb muammolarni hal qilishda psixologning roli.

Ota-onalar bilan hamkorlik: O'quvchining psixologik rivojlanishida oilaning o'rnini katta. Ota-onalarga pedagogik-psixologik bilimlar berish, ular bilan hamkorlikni kuchaytirish mexanizmlarini muhokama qilish kerak (seminarlar, vebinarlar, individual maslahatlar).

Diagnostic vositalar: O'quvchilarning psixologik holati, qobiliyatlari va kasbga yo'naltirilishini aniqlashda qo'llaniladigan psixodiagnostik usullarning zamonaviyligi va ob'ektivligini muhokama qilish. Ular madaniy xususiyatlarni hisobga olgan holda milliy tilga qanchalik moslashtirilgan

XULOSA

Pedagogik psixologiya ta'lim tizimining ilmiy asosi bo'lib, o'quv jarayonining sifatini tubdan oshirishga xizmat qiladi. Uning ta'limdagi o'rni faqat bilimlarni uzatish emas, balki barkamol, mustaqil fikrlaydigan shaxsni shakllantirishdir. Ta'lim tizimi oldida turgan dolzarb masalalarni hal qilish, jumladan, ta'lim samaradorligini oshirish, o'quvchilarning ruhiy salomatligini saqlash va ijtimoiy moslashuvini ta'minlash uchun pedagogika psixologiyasi fanini amaliyotga chuqur tatbiq etish zarur.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Karimov I. A. "Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch". Toshkent, Ma'naviyat, 2008.
2. Ziyomuhhammadov B. "Pedagogika". O'quv qo'llanma. Toshkent, 2017.
3. G'oziyev E. G. "Umumiy psixologiya". Darslik. Toshkent, 2010.
4. Ishmuhamedov R. J. "Innovatsion texnologiyalar yordamida ta'lim samaradorligini oshirish yo'llari". Toshkent, 2015.